

NIETOPERZ (32) *sb m*

nietoperz (23), **niedoperz** (5), **nietopyrz** (4), [**niedopyrz**]; nietoperz *BierEz* (2), *FalZioł* (5), *HistAl*, *KrowObr* (5), *BielKron*, *Mącz* (2), *OrzQuin*, *SienLek*, *KlonFlis* (4); niedoperz *Rej Wiz*, *RejAp*, *Calep*, *KlonWor*; nietopyrz *Murm*, *Mymer*¹, *BartBydg*, *GlabGad*; nietoperz: niedoperz *BudBib* (1:1).

Pierwsze e oraz o jasne, drugie é pochylone.

sg *N* nietopérz (15). ◇ *G* nietopérza (5). ◇ *A* nietopérza (1). ◇ *I* nietopérz(e)m (2). ◇ *pl N* nietopérze (4) *GlabGad*, *HistAl*, *KrowObr* (2), niedopérzowie (1) *RejAp*. ◇ *G* nietopérz(o)w (1). ◇ *D* nietopérz(o)m (2) [*w tym błędnie nietopérz(o)w* (1)]. ◇ *A* nietopérze (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

zool. *Vespertilio sp.* Rost; *Chiroptera*, nietoperze; rząd ssaków zdolnych do aktywnego lotu, pędzący głównie nocny tryb życia, posiadający błonę lotną rozpiętą między kończynami przednimi, bokiem tułowia, kończynami tylnymi i ogonem; *vespertilio Murm*, *Mymer*¹, *BartBydg*, *HistAl*, *Mącz*, *PolAnt*, *Calep*, *Cn*; *nycteris Mącz*, *Cn* (32) : A iuże ptacy flábieli/ Ku vćiekániu fie mieli. Widząc ieden z ptázey rotý/ Nietoperz niedbał frototy: Swe woýfko zdrádnie opuścił/ Do nieprzyiációł fie rzucił. *BierEz* Q4, Q4; *Vespertilio*, *eyn fledermaus Nyetopyrz*. *Murm* 88; *Mymer*¹ 26; *Vespertilio*, *monstruosa avis*, *nyetopyrz*, *quasi mus volans BartBydg* 169; (*nagł*) *Vespertilio*. Nietoperz. (–) Nietoperz iest myfz lataiácza, fkrzydła maiácz z błonek/ między ktoremi y nogi fą wrofle *FalZioł* IV 27b, +7b, IV 27c [2 r.]; *GlabGad* C; Zátim poczęli látác nietoperze tak wieley [!] iáko gołębie [nyedopyrze Jakoby golábye *HistAl* 1510 150] v kthorych zęby były iáko v człówieká/ á látaiácz bili na twarz ludzká/ niektorim vgrizuiácz nofy/ niektorym vfzy vriwáiácz. *HistAl* H7; *BielKron* 36v; *Nycteris*, Latine *vespertilio*, Nietopérz. *Mącz* 255d, [489]d; *SienLek* 173v; Zás te (fą) ktoremi fie będziecie brzydzić między ptáftwem/ nie będziecie ich ieść iáko brzydkości iákíey [...] Bąká/ dudká/ y froke. Boćianá [...] y niedoperza. *BudBib Lev* 11/18; bogi fwoie srebne/ y bogi fwoie złote/ ktore wczynili mu dla klániánia/ do iámy kretow y nietoperzow. *BudBib Is* 2/20; *Calep* 1117b; Nie bądź iáko trzey towárzyfze oni Co hándlowáli z sobą w iedney toni: Nietoperz/ Nurek/ z nimi kupiec nowy *KlonFlis* Ev, Ev [2 r.], E2; [Niedoperz wielki czarny. Niedoperz sřzedni fzáry. Niedoperz máluczki czarny. *CygMyśl* I3].

W połączeniach szeregowych (6): áby ludzie s fiebie grzechy wyparfkáli/ á z Obrazow y Ołtarzow muchy/ nietoperze y páiáki/ odpłofzyli y wygániali *KrowObr* 91, B3v, 103, 115 [2 r.]; Przytym też niedoperzowie/ fowy/ puhacze/ y ine ptáctwo brzydliwe nocne á ciemne thám fie póspolicie rádo chowa. *RejAp* 148.

W porównaniach (2): *RejWiz* 166; wytrzfzczay oczy fwé iáko chcefz/ ták ty iá [egzekucyjá] wzgárdziwfzy Káplaná ogládałz/ iáko nietopérz wzgárdziwfzy fwiátłofciá/ fłóńce widzi. *OrzQuin* F2v; [A záfię klámftwo iákoby wieczorny Niedoperz/ w nocy lata/ w nocy fie páfie/ á fkoro fłóńce wnidzie/ wraca fie zás do gniazdá fwego. *WerReguła* 116 (*Linde*)].

W przen (1) : Ma czáfem drugi fpráwę z tákowym fzálbierzem/ Co nie będzie człówiekiem: ále niedoperzem. Cály dzień go nie vyźrzyfz: w wieczor fie vkaże [...] Gdy fie rufzá lelkowie/ y myfzy fkrzydlate: Nocni Krucy/ Latáwcy/ y Sowy rogáte. *KlonWor* 73.

Synonimy: »mysz latająca«, »mysz skrzydlata«.

AKtt